

Kuld- ja hõbeleer jälle üheskoos

Kuldleer tähendab 50 aastat leerist. Hõbeleer tähendab 25 aastat leerist.

21. augustil pidas Tartu Pauluse kogudus kuldleeriga koos ka hõbeleeri. Nii oli altari ees neli inimest, kes oma leeriõnnistuse said täpselt 25 aastat tagasi ehk aastal 1991. Nende kõrval seisis kümme inimest, kel leeripäevast möödas 50 ja rohkem, ühel koguni 76 aastat. Pärast jumalateenistust ootas tiibhoone saalis leerimälestuspäevalisi ja nende õnnitlejaid kohvilaud.

Päris täpselt ei ole teada, millal hakati pidama leerimälestuspäevi. On arvatud, et populaarne traditsioon sai alguse umbes 90 aastat tagasi Saksamaal. Esimene kirjalik viide kuldleeri pidamisele pärineb aastast 1928, kui Eislebenis kahetseti, miks pole juba varem selle peale tuldud, et kuldleeri pidada. (1)

19. augustil 1934 korraldati Sangastes esimest korda mälestuspäev 25 aastat tagasi leeris käinutele. Kohaliku õpetaja Mihkel Ostrovi algatus leidis elavat vastukaja ja osavõtjaid kogunes rohkelt. Ajaleht Postimees teatas, et „Kirikuelus on meil see esmakordne, et „hõbeleeri“ korraldatakse.” (2)

Pidulikku päeva Sangastes kirjeldab Postimees järgmiselt: „Hallipäised leerilapsed läksid ühises rongkäigus õpetajamajast kirikusse, mis oli rahvast täis kogunenud. Rõõmsad olid ka „leerilapsed“ ise. // Nende jaoks olid trükitud hõbedaga ka erilised laululehed, mida päeva mälestuslehtedena alles hoitakse.”

Sünnimuse erakordsust on tunda sellestki, et üks leerilaps tuli hõbeleeri puhul õigeusust tagasi luteri usku.

Eesti esimesel leerimälestuspäeval pidas tervituskõne Valga praost Johannes Oskar Lauri, jutlustas aga Johannes Selliov, kes parajasti oli Sangaste koguduses prooviaastal. Palju aastaid hiljem, juba Tartu Pauluse koguduse õpetajana sai tõenäoliselt just seesama

mees leerimälestuspäevade traditsiooni algatajaks meie koguduses.

Kui esimene hõbeleeri päev Sangastes mööda sai, avaldasid mitmed koguduse vanemad liikmed soovi korraldada ka kuldleer. Raske öelda, kas just Sangaste eeskujul, aga juba 11. novembril 1934 õnnistas õpetaja Hugo Annast umbes sadat kuldleerilast Ambla koguduses. Amblas käisid eakad osavõtjad enne tähtpäeva ka kolmel pühapäeval koos omamoodi „kuldleeritundides”. (3)

Leerimälestuspäevade laiem levik jõudis kätte siiski aastakümneid hiljem. Kui seni oli tavaline, et kõik noored käisid leeris, siis 1960. aastatel toimus murrang ja ühe aastakümne jooksul kahanes leerilaste hulk järsult. Ateistliku propaganda ja hirmutamise tagajärjel jäid leerirühmad aasta-aastalt väiksemaks.

See oli aeg, kui üha enam hakati pidama leerimälestuspäevi. Näiteks 12. mail 1963 pidas õpetaja Jüri Kimmel Põlvas esimese kuldleeripüha, 5. septembril 1965 tegi seda õp. Henn Unt Kadriinas.

Tartu Pauluse kirikus peeti esimest korda leerimälestuspäeva tõenäoliselt kolmainupühal, 6. juunil 1971. a. Aasta hiljem peeti tähtpäeva augusti lõpus nagu praeguseni tavaks. Johannes Selliov kirjutas aruandes 1972. aasta kohta: „Konfirmatsiooni kordamise

mälestusjumalateenistus leiab rohkesti koguduse liikmeid, kes Jumalat tänades oma leeri eest sellega ühtlasi ergutavad ka konfimeerimatuid huvi tundma kirikuliiikme õppevarade vastu.”

Tartu Pauluses peeti esialgu korraga nii kuld- kui hõbeleeri, hiljem taandus leerimälestuspäev üksnes kuldleeri pidamisele. Praktiline põhjus võis olla hõbeleerist osavõtjate vähesus. Näiteks 1963. aastal õnnistati Pauluse kirikus ainult 6 leerilast. Nii ei saanud 25 aastat hiljem rohkem olla neid, kes hõbeleeri tähistaks. Täna on olukord vastupidine: 25 aastat tagasi õnnistati Pauluses 246 leerilast (26 aastat tagasi koguni 524), aga 50 aastat on mööda saanud ajast, mil ainult üksikud julgesid ateismi survet trotsides leeri tulla. Peale selle on juba pikka aega kestnud olukord, kus leeri tulevad lisaks teismelistele ka igas vanemas eas inimesed, mistõttu pole paljudel kuidagi võimalik oma elu jooksul kuldleeri ära oodata. Hõbeleer jõuab varem kätte ja nii on rohkematel võimalik teha seda, mida laulik ütleb (Ps 50;14): „*Too Jumalale ohvriks tänu ja tasu Kõigekõrgemale oma töötused!*”

1. Kathrin Fenner „Confirmatio et memoria per narrationem”

Rostock, 2014, lk 31-43.

2. Postimees, 21. august 1934, lk 6.

3. Postimees, 1. november 1934, lk 6.

Katrin Ennok: palugem igal

Räägi palun alustuseks enda perekonnast? Kus Sa sündisid?

Sündisin Tartus 26. detsembril 1966. aastal. Kogu mu senine elu on Tartus möödunud. Vanemad olid juba enne mu sündi Tartusse kolinud. Ema oli pärit Koruste kandist Tartumaalt ning isa Pangodi kandist. Mul on ka üks vend. Isa töötab Vanemuise teatris koorilauljana kui ma väike olin ja seetõttu saime meiegi vennaga teatris palju käia ja esineda lastena. Ema on mul eluaeg haiglas õena töötanud. Hiljem pidi isa tööle minema Tartu lihakombinaati, et perele oma korter saada, sest elasime seni kogu perega kahetoalises korteris ühes toas ja teises toas elas teine perekond. Sealgi laulis isa töö kõrvalt edasi segaansambli ja meesansambli.

Kus ja mida Sa õppinud oled?

Õppisin tollases Tartu 10. keskkoolis, nüüdses Mart Reiniku koolis ning paljudest klassiakendest paistis Pauluse kirik kätte. Hiljem läksin Tartu ülikooli geograafiat õppima ja suurem osa meie õppetööst toimus Vanemuise tänava õppehoones, kuhu samuti Pauluse kirik paistis. Nii et Pauluse kirik on mul kogu aeg silme ees olnud.

Pärast keskkooli lõpetamist töötasin geoloogia kateedris laborandina. See kinnitas mu huvi geograafiat õppida. Geograafia oli mu esimene ja ainus valik. Seda võis mõjutada mu lapsepõlv, kui ma olin kõik oma suved maal vanavanemate juures metsade vahel; samuti see, et mulle meeldis väga lugeda seiklusjutte ja „Maailm ja mõnda“ sarjast raamatuid. Kuna ma ei saanud esimesel korral kohe ülikooli sisse, siis töötasin aasta Tartu nahatoodete kombinadis ja õppisin jalatsipealsete valmistajaks. Töötasin Raatuse tänava alguses asunud tsehhis, mis tootis laste ja täiskasvanute susse. Peale seda läksin ülikooli 0-kursusele. See oli ülikooli astumise ettevalmistuskursus juba töötavatele noortele. Sedakaudu sain ülikooli sisse.

Meil oli ülikoolis väga tore kursus. Kui pärast esimest kursust võeti noormehed aega teenima nõukogude armeesse, tulid nende asemele uued noormehed, kes olid juba ajateenistuse läbinud. Igal suvel käisime matkadel, välipraktikatel ja kaugpraktikatel. Kaugemad prakti-

kad toimusid näiteks Kesk-Aasias, tollases Kirgiisi ja Kasahhi NSV-s. Olime mägedes ja ületasime kurusid, viibisime ka linnades ning nägime palju sealset eluolu. Seal oli juba siis, ENSV ajal hoopis viletsam elu kui meil siin. Tagasi tulles mõtlesime, kui tore on, et elame ikka Eestis. Räägin ka praegu õpilastele kui viletsasti seal siis elati ja ega palju paremaks pole läinud ju ka nüüd. Õpilastel on seda raske uskuda, sest nad pole seda ise näinud.

Juba enne ülikooli lõpetamist, alates 1987. aastast andsin ma geograafia tunde Tartu 16. Keskkoolis. Päris töökoht õnnestus mul sinna saada niimoodi, et inimene, kes sinna pärast ülikooli lõpetamist suunati, ütles oma kohast ära ja siis sain mina selle töökoha 1989. aastal tema asemel. Selles koolis töötan ma siiani. Kool on vahepeal kaks korda nime muutnud, vahepealsest Kivilinna gümnaasiumist on saanud Kristjan Jaak Petersoni gümnaasium ja mina töötan seal geograafia õpetajana ning uurimistööde koordinaatorina. Ka õppematerjalid on muutunud nende aastakümnete jooksul. Eriti just

majandusgeograafia puhul, kus NSVL majandusgeograafia asemel räägime nüüd maailma ja Eesti majandusest. Meie kogudusest olen olnud geograafia õpetajaks mitmetele: Liina Raju, Liis Karo-Astover, Jaan Süld, Meelis Süld, Hedi Reima ja Timo Švedko.

Millal sa Jumalale mõtlema hakkasid ja kuidas sa kogudusse jõudsid?

Meie kodus Jumalast ei räägitud ning kirikus ei käidud, kuid vanavanemad, nii ema kui isapoolsed, olid kõik ristitud ning leeritatud ning käisid kirikus. Isapoolne vanaema võttis mind paaril korral kirikusse kaasa. Kui lapsepõlves maavanavanemate juurde sõitsime, siis tee Korustesse viis mööda Rõngu kirikust. Maal õpetati mulle ka Piibli põhimõtet, et „ära tee teisele seda mida sa ei taha, et sulle tehtaks“. Ja seda, et Jumal näeb kõik su tegusid, ükskõik mis nurga taga sa seda teed. Kodu lähedal jäätiseputkas töötanud tädi Amanda, kellele ma oma muresid aeg-ajalt kurtsin, vastas selle peale, et löö rist ette ja palu Jumalalt abi ja Tema aitab Sind alati. 1987. aastal käis ema Pauluse kirikus leeris ära ning samal aastal tõi

päeval oma sammud Jumala kätte

ema meid vennaga Pauluse kirikusse, kus meid õpetaja Harald Tammuri poolt ristiti ning leeritati. Sellest ajast alates hakkasin ma igapäevavaselt kirikus käima. Siis algas ka minu regulaarne palveelu. Piibli lugemisega alustasin kohe otsast peale, aga mõne raamatu pärast lugesin teistest kohtadest teisi Piibli osi edasi. Nüüdseks on muidugi kogu Piibel saanud läbi loetud.

Kuidas ja mil viisil oled saanud koguduse töös kaasa aidata?

Alguses olid ju kirik ja koguduski palju väiksemad. Sain aidata riideabi jagamisel koos teiste Pauluse koguduse tollaste noortega. Siis tehti mulle ettepanek hakata tööle pühapäevakooli õpetajana. Tegin ka seda tööd aastaid. Sellest edasi andsin juba Kivilinna gümnaasiumis usundilugu ja sedagi aastaid. Sain seal kasutada meie pühapäevakooli materjale, mille Tiina Luhamets meie tõi. Usundilugu algas Kivilinna gümnaasiumis niimoodi, et läksin direktori juurde, et küsida, kas võib seda ainet õpetama hakata ja ta oli nõus. Rääkisin ka lastevanematele, et mida see aine endast kujutab ja kuidas see aitab kaasa nende laste kasvamisele ja nemadki olid nõus. Kuigi aine oli vabatahtlik, olid kõik klassi lapsed kohal. Olen olnud koguduse nõukogus ja juhatuses ning olen praegugi. Kõige stabiilsem tegevus on mul olnud juba üle 10 aasta koguduse kammerkooris laulmine. Seda olen saanud viimasel aastal vähem teha, kuna ema on haige ja vajab hooldamist.

Räägi ka palun sellest kuidas Jumal on Sind elus aidanud?

Näiteks siis, kui olen teiste pärast palvetanud, on sellest teisele inimesele abi olnud. Jah, palve aitab. Samuti kui olen ise palunud abi või juhatus Jumalalt, on Jumal seda andnud ja aidanud mul edasi liikuda.

Üks erilisem lugu meenub küll. Kunagi aastakümneid tagasi käisime Pauluse noortega Prantsusmaal Taizé kloostris. Kaasas olid ka Priit ja Anna Humal. Tagasiteel ööbisime Darmstadtis kloostris. Kui kiirteele sõitsime, juhtus väike avarii. Nimelt sõitis meile tagant otsa Teise Maailmasõja sakslasest veteran, kellel olid ühe jala ja ühe käe asemel proteesid. Seetõttu olime sunnitud

kiirteelt ära tulema kuni politsei meie bussi ja selle autoga tegeles ja protokollid vormistas. Vana sakslane võttis meid enda juurde. Kui alguses oli tema suhtumine nii Eestisse kui eestlastesse üsna negatiivne, siis meiega tuttavaks saades tema suhtumine meisse muutus hoopis positiivseks. Jumal hoidis meid niimoodi, et samal kiirteel juhtus varsti üks hoopis suur ja raske avarii ja meie buss oleks ka sinna sattunud kui poleks enne olnud väikest avariid, mis meid palju aega kinni pidas. Suurest avariist saime hoopis hiljem teada.

Ja teine lugu. Usundiloo ainekursuse lõpetanutele korraldasin 1990. aastatel reisi Taize kloostrisse Prantsusmaale. Kaasas oli ka teisi noori, seega sõitsime suure bussiga. Tagasi tulles oli Poola-Leedu piiril tohutult pikk järjekord. Jäime oma bussiga järjekorra lõppu ootama, et tundide või poole päeva pärast üle piiri pääseda. Siis tuli aga üks Poola piirivalvur meie juurde küsima, et kes me oleme ja kust me tuleme. Ma siis rääkisin, et oleme Eestist ja tuleme Taizé kloostrist. Tegu oli ilmselt uskliku piirivalvuriga, sest ta ütles bussijuhile seepeale kohe, et sõitke siit järjekorrast mööda, otse järjekorra ette väravate juurde, kust me ruttu läbi saime.

Kui sa palud, et „Jumal, juhata mu samme tänasel päeval“, siis ta juhatab ja kaitseb sind. Ja siis saad öelda, et see oli parim, kuidas sai minna.

Kuidas on töötada koolis kristlasena?

Püüan teistesse suhtuda positiivselt ja leida teistes head. Isegi kui on lahk-arvamusi, ei taha laiali minna negatiivse hoiakuga, vaid enne siiski asjad ära lahendada ja lahti seletada. Aeg-ajalt palvetan kolleegide eest, et neil hästi läheks. Ma pole koolis kunagi varjanud, et olen kristlane. Eesti taasiseseisvumisest peale olen organiseerinud kõik Kivilinna kooli jõulujumalateenistused Tartu Pauluse kirikusse. Seetõttu teavad kolleegid mu usku juba algusest saadik. Õpilastele räägin klassijuhatajana esimeses tunnis ikka uuele klassile ka, et olen kristlane ja kuulun Pauluse kogudusse. Koolis olen pannud Pauluse leerikooli kuulutused üles stendile ja küsinud ka lastelt, kas nad on juba leeris käinud ning soovitanud sinna minna.

Olen õppinud ja kasvanud kristlasena

tänu mitmetele kogudusekaaslastele, kellest eriti tõstaksin esile Aino-Liisa Petolaid. Tema on mulle õpetanud hoolimist ja pikka meelt just raskesti kasvatatavate õpilaste suhtes, et hea sõnaga võib siiski palju rohkem head ära teha kui pahandamisega. Teiseks nimetaksin minu ristitütart Auli-Marta Humalat, kes hoolimata oma noorusest on oma usu ja usueluga mulle eeskujuks olnud. Ta on mulle ka eeskujuks, kuidas ikka usus kindlaks jääda. Veel on mul neli ristipoega, nii on mul ristilapsi kokku viis. Vanimaks ristilapseks on Enn Auksmanni poeg Johannes, kes on nüüd juba 25-aastane.

Millised on õpilaste usulised hoiakud tänapäeval koolis?

On ikka kaks leeri. Ühed, kellel on usklikud vanemad ning kes on ka ise koguduse liikmed, ja teised, kes ei usu. Need ütlevad, et Jumalat pole olemas. Mina vastan selle peale, et see on ka teie uskumus, et Jumalat pole olemas. Mõni küsib mu käest et „Te olete usklik või?“ Vastan, et olen jah. Ja siis küsitakse, et tõsiselt või. Jälle vastan jah. Ja siis öeldakse, et täitsa normaalne õpetaja olete. „No näete!“ vastan ma. Räägin koolis ka sellest, et isegi suurte teadlaste seas on olnud ja on praegugi usklikke. Aastakümnetega on õpilaste seas ehk muutunud vaid see, et nüüdsed õpilased on julgemad tunnistama, et nad kuuluvad kogudusse. Julgust on juurde tulnud. On olnud väga toredaid ja julgeid baptiste, näiteks Viinalasside pere paljud lapsed eesotsas Daniel Levi Viinalassiga, kes julgelt tunnistasid ja kutsusid teisigi õpilasi Jeesuse ja koguduse juurde. Daniel on nüüd vilistlasena mitmel korral oma kristliku bändiga meie koolis kontserte andnud.

Milline Piibli kirjakoht on Sulle praegu südamelähedane või lemmik?

Neid on mitmeid olnud. Näiteks 1Kr 13 ehk armastuse ülemlaul. Puudutanud ja meeldinud on ka Jeesuse erinevad tähendamissõnad ja üldse kirjakohtad Uues Testamendis, kus Jeesus räägib samaarlastest. Kuid praegu ütlen kirjakohta Js 54,10: „Mäed liiguvad ja künkad kõiguvad küll, aga minu heldus ei liigu su juurest ja minu rahuseadus ei kõigu, ütleb Issand su halastaja.“

Küsimusi esitas Fred Raju

Jumalateenistused

11. sept kell 10.

18. sept kell 10.

25. sept kell 10 peajumalateenistus.
kell 12 laste- ja perede
jumalateenistus.

2. okt kell 10. Tartu Pauluse kiriku
esmakordse pühitsemise 99. aastapäev.

Jumalateenistuste ajal on kirikus
avatud lastele **mängutuba**.

Leerikool

Leerikool alustab tööd esmaspäeval,
26. septembril kell 18.00 Pauluse kiriku
tiibhoone saalis. Tunnid toimuvad
esmaspäeviti kell 18.00 – 19.30.
Oodatud on nii ristitud kui ristimata
inimesed. Leeripüha on 27. novembril.

Pauluse noortepäevad

30. septembrist – 2. oktoobrini on kõik
noored taas oodatud Pauluse noorte-
päevadele. Lähem info Tartu Pauluse
noorte Facebooki leheküljel.

Pärdi päevad 2016

6. sept. kell 18 kontsert „Stabat mater”.
Ansambel Vox Clamantis, dirigent
Jaan-Eik Tulve, organist Ene Salumäe.
Pilet 15€/10€.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid – alates 28. septembrist
kolmapäeviti kell 17.

Taize palvused – neljapäeviti 17.30

Noorteõhtud – reedeti kell 19.

Naiskoor – alates 14. septembrist
kolmapäeviti kell 18.15.

Kammerkoor – alates 20. septembrist
teisipäeviti kell 18.15.

Piibliringid:

E. 5. sept kell 17.00 (Liive)

E. 12. sept kell 17.00 (Liive)

P. 18. sept kell 11.45 (Juta)

E. 19. sept kell 17.00 (Liive)

R. 23. sept kell 18.00 (Aino)

E. 26. sept kell 17.00 (Liive)

P. 2. okt kell 11.45 (Juta)

E. 3. okt kell 17.00 (Liive)

R. 7. okt kell 18.00 (Aino)

Kantselei on avatud E-L 10-14, P 9-
10, telefon 742 0258.

Kirik on külastajatele ja palvetajatele
avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-12.

Liikmeannetusi (soovitav 1% aasta-
sissetulekust) saab teha ülekandega
(a/a 221005105336, saaja: EELK
Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-18,
L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Pühapäevakool

Pühapäevakooli avajumalateenistus on
25. septembril kell 12.00. Sobivasse
rühma saad end kirja panna koguduse
kantseleis (7420258) või e-posti teel
<tartu.pauluse@eelk.ee>.

Esimesed tunnid toimuvad 1. oktoobril.
Kõik tunnid algavad kell 11.00:

2–4 aastased (Kai Kikkas)

5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I–II klass (Riina Org ja Annely Tubin)

III–V klass (Anu Seppa
ja Auli Marta Humal)

VI–VIII klass (Katrin Luhamets)

1. oktoobril kell 10.00 alustab Anna
Humala juhatusel tööd ka **lastekoor**.
Kõik uued lauljad on teretunud.

5. novembril kell 12.30 alustab uut
hooaega kooliealiste laste **kunstiring**,
mida juhendab Liive Koppel.

Piibli- ja misjonikursus

16. septembril alustab Põltsamaal uut
õppeaastat EELK Noorte Piibli- ja
Misjonikursus. Kokku saadakse
ühelsal nädalavahetusel. Osalema on
oodatud noored vanuses 18-30 aastat,
kel leerikool seljataga.

Osavõtusoovist palutakse teada anda:
titta.hamalainen@eelk.ee

Pekka Simojoki ja ansambel EXIT esinevad Tartu Pauluse kirikus

Pekka Simojoki on Soome laulja, kes
on kirjutanud üle 600 laulu ja avaldanud
üle 60 CD. Tema meeldejääva ja
kaasahaarava harmooniaga laulud on
tuntud ja armastatud paljude maade
kirikutes ja kogudustes. Muusikalisi
mõjutusi on Simojoki saanud Aafrikast,
kus möödus tema lapsepõlv. Tema isa
oli Namiibias misjonär ja vanaisa
Soome peapiiskop. Täpselt 40 aastat
tagasi (27. augustil 1976. a.) jutlustas
Martti Simojoki Tartu Pauluse kirikus.

Gospel-rock bändis **EXIT** on Pekka
Simojoki laulnud alates 1987. aastast.

Piletid on saadaval Piletilevis ja koha-
peal. Täispilet 10 €, sooduspilet 5 €,
kuni 7-aastased lapsed tasuta. Kontsert
saab teoks Tartu Pauluse noortepäevade
raames.